

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kraków dnia 11 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Wojciech Żukowski

Protokolant: starszy protokolant Marzena Stępkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 listopada 2017 r. w Krakowie

sprawy z powództwa Z. M.

przeciwko L. M.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego L. M. na rzecz powoda Z. M. kwotę 22.917 (słownie: dwadzieścia dwa tysiące dziewięćset siedemnaście) zł. z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. zasądza od pozwanego L. M. na rzecz powoda Z. M. kwotę 2.693 zł. 10 gr. (dwa tysiące sześćset dziewięćdziesiąt trzy złote dziesięć groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania,

IV. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz radcy prawnego U. L. kwotę 6.162 zł. 90 gr. (słownie: sześć tysięcy sto sześćdziesiąt dwa złote dziewięćdziesiąt groszy) tytułem pozostałych kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu,

V. nakazuje ściągnąć od powoda Z. M. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie, z roszczenia zasądzonego w pkt I, kwotę 4.727 zł. 43 gr. (słownie: cztery tysiące siedemset dwadzieścia siedem złotych czterdzieści trzy grosze) tytułem nieobciążającej pozwanego części kosztów sądowych tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa,

VI. nakazuje ściągnąć od pozwanego L. M. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 2.065 zł. 84 gr. (słownie: dwa tysiące sześćdziesiąt pięć złotych osiemdziesiąt cztery grosze) tytułem nieobciążającej powoda części kosztów sądowych tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa,

VII. wyrokowi w pkt I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 maja 2016 r. powód Z. M. wniósł o zasądzenie od pozwanego L. M. kwoty 75336 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Na uzasadnienie żądania podał, że W dniu 8 czerwca 2011 r. zmarła matka powoda S. M.. Do całości spadku testamentem został powołany do spadku pozwany L. M. – ojciec powoda. Powód dochodzi 2/3 wartości udziału

spadkowego, który przypadłby mu w wypadku dziedziczenia ustawowego. Powód nie otrzymał zachowku w jakiegokolwiek postaci.

Pismem z dnia 8 grudnia 2016 r. (k. 22) powód sprecyzował, że w skład spadku wchodzi lokal mieszkalny na os. (...) wraz z garażem, ogród działkowy na os. (...) stoku o wartości 5000 zł. środki pieniężne na rachunku bankowym oraz garaż w zespole garaży na Os. (...). W wypadku dziedziczenia ustawowego do spadku powołani byłiby po 1/4 części: pozwany, jako mąż, powód jako syn, G. C. i E. K. jako córki.

W złożonej w dniu 17 stycznia 2017 r. odpowiedzi na pozew (k.29) pozwany L. M., uznając powództwo co do zasady, wniósł o oddalenie powództwa ponad kwotę 22917 zł. oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Przyznał okoliczność, że powód dziedziczyłby z ustawy w 1/4 części oraz nie zaprzeczył faktowi trwałej niezdolności powoda do pracy.

Oświadczył, że w skład spadku wchodziły:

- udział w 1/2 w lokalu nr (...) w budynku nr (...) na Os. (...) w K.,
- udział w 1/2 w prawie do działki na terenie (...) o wartości 5000 zł.
- udział w 1/2 w spółdzielczym własnościowym prawie do boksu garażowego nr (...), położonym w K. w Zespole (...) na Os. (...).

Zaprzeczył, aby w skład spadku wchodziły środki finansowe.

W piśmie z dnia 15 lutego 2017 r. (k. 44) powód jako składnik spadku powołał również samochód marki R..

Na rozprawie w dniu 22 marca 2017 r. powód przyznał, że udział spadkodawcy w prawie do działki miał wartość 5000 zł. (czas rozprawy: 00:13:17) i stanowisko to podtrzymał na rozprawie w dniu 27 listopada 2017 r. (czas rozprawy: 00:31:52).

Na rozprawie w dniu 27 listopada 2017 r. pełnomocnik powoda oświadczył, że eliminuje z podstawy obliczania zachowku samochód (czas rozprawy 00:31:52) i wierzytelność z rachunku bankowego (czas rozprawy 00:34:04).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. M. zmarła dnia 8 czerwca 2011 r. Spadek na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 17 lutego 2005 r. nabył mąż L. M.. Z. M. jest synem S. M..

Dowód: - odpis aktu poświadczenia dziedziczenia, k. 43

- odpis aktu urodzenia, k. 137

W stosunku od Z. M. orzeczono całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji trwale.

Dowód: - odpis orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, k. 150

S. M. na dzień 8 czerwca 2011 r. nie posiadała rachunków w (...) S.A. ani jednostek funduszy inwestycyjnych

Dowód: - pismo (...) S.A., k. 66

- pismo (...) S.A., k. 80

W dacie 8 czerwca 2011 r. lokal mieszkalny nr (...) w budynku nr (...) na os. (...) w K. nie był wyremontowany. Remonty w tym lokalu zostały wykonane po tej dacie.

Dowód: - przesłuchanie świadka S. K., k. 160

- przesłuchanie świadka J. K., k. 160

Wartość rynkowa nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny nr (...) w budynku nr (...) na os. (...) w K. według stanu na dzień 8 czerwca 2011 r. i cen aktualnych wynosi:

- przy założeniu potrzeby remontu generalnego: **219559 zł.**

- przy założeniu braku potrzeby remontu generalnego: **272622 zł.**

Wartość rynkowa spółdzielczego własnościowego prawa do boksów garażowych nr (...) na Os. (...) według stanu na dzień 8 czerwca 2011 r. i cen aktualnych wynosi **43091 zł.**

Dowód: - opinia biegłego, k. 117

Przy ustalaniu stanu faktycznego oparł się sąd na dowodach z dokumentów publicznych – odpisie aktu poświadczenia dziedziczenia, odpisie aktu stanu cywilnego, odpisie orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, pismach z banku i towarzystwa funduszy inwestycyjnych – które nie były kwestionowane przez strony i stanowiły dowód na okoliczności urzędowo w tych dokumentach stwierdzone.

Ustalając wartość nieruchomości i spółdzielczego prawa własnościowego, w których udziały stanowiły składnik majątku spadkowego oparł się sąd na dowodzie z opinii biegłego B. W.. Opinii tej dał wiarę w całości. Biegły wykonał opinię zgodnie z odezwą. Sporządzona opinia jest zrozumiała i nie wykazuje błędów logicznych. Biegły pisemnie odniósł się w sposób wyczerpujący i przekonujący do zarzutów podniesionych przez strony (k. 152). Z uwagi na ustalony zeznaniami świadków stan lokalu jako podstawę rozstrzygnięcia przyjęto wariant opinii przyjmujący jako podstawę stan lokalu przed wykonaniem w nim remontu.

Ustalając okoliczności dotyczące stanu lokalu nr (...) w budynku nr (...) na os. (...) w K. oparł się sąd na dowodzie z przesłuchania świadków S. K. i J. K.. Zeznaniami tym sąd dał wiarę w całości. Są one treściwe, konsekwentne, jasne i nie popadają we wzajemne sprzeczności.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 991 k.c. zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego spadkodawczyni S. M. zmarła w dniu 8 czerwca 2011 r. i spadek po nim nabył na podstawie testamentu mąż L. M.. Bezspornym było, że spadkodawczyni przeżyło również troje dzieci: powód i dwie córki G. C. i E. K..

Powód jest synem spadkodawczyni, a zatem osobą, która byłaby powołana do dziedziczenia z ustawy w 1/4 części. Zgodnie z art. 991 § 1 k.c. przysługuje mu zachówek w wysokości 2/3 wartości udziału, który dziedziczyłby z ustawy, albowiem z ustalonego stanu faktycznego wynika, że powód jest trwale niezdolny do pracy, a pozwany okoliczności tej nie przeczył.

W chwili otwarcia spadku w skład majątku spadkowego wchodziły:

- udział w nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny nr (...) w budynku nr (...) na os. (...) w K., o wartości 109779,50 zł. (1/2 wartości lokalu),
- udział w spółdzielczym własnościowym prawie do boksu garażowego nr (...) na Os. (...) o wartości 21545,50 zł. (1/2 wartości prawa),
- udział w prawie do działki na terenie (...) o wartości 5000 zł. (1/2 wartości prawa).

Łączna wartość składników majątku spadkowego wynosi 136325 zł. Podstawą obliczenia dochodzonego w niniejszej sprawie zachowku jest zatem kwota 136325 zł. Powód dziedziczyłby z ustawy w 1/4 części, a zatem wartość udziału powoda wynosiłaby 34081,50 zł. Powód jest trwale całkowicie niezdolny do pracy, a zatem wartość przysługującego roszczenia określa się jako 2/3 wartości udziału dziedziczonego z mocy ustawy. Powodowi, przy uwzględnieniu oszacowań przeprowadzonych przez biegłego, przysługiwałoby zatem roszczenie o zachówek w wysokości 22721 zł. Wszelako uwzględnić należało, że pozwany w odpowiedzi na pozew uznał powództwo co do zasady i w kwocie 22917 zł. i oświadczenia tego w toku postępowania nigdy nie cofnął. Zgodnie z art. 213 § 2 k.p.c. sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. W realiach niniejszej sprawy nie ujawniła się żadna z powyższych okoliczności upoważniających do nieuwzględnienia uznania powództwa, a uwzględnić należy ocenny charakter oszacowań wykonywanych przez biegłego sądowego i relatywnie niewielką różnicę pomiędzy wysokością roszczenia uznanego a wysokością roszczenia wynikającą z wykonanych w sprawie oszacowań. Zatem zasądzeniu na rzecz powoda podlegała kwota zgodna z oświadczeniem o uznaniu pozwu, tj. kwota 22917 zł.

Odsetki za opóźnienie w zapłacie zasądzono zgodnie z żądaniem pozwu od dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie do dnia zapłaty na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c., przyjmując, że pozwany popadał w opóźnienie już od dnia następnego po dniu doręczenia mu pozwu w niniejszej sprawie – 12 stycznia 2017 r. (k. 36) - co należało potraktować jako równoznaczne z doręczeniem pozwanemu wezwania do zapłaty, a zatem od daty wcześniejszej aniżeli data początkowa naliczania odsetek określona w pozwie.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w pkt I sentencji na podstawie wyżej cytowanych przepisów, oddalając powództwo w pozostałym zakresie jako bezzasadne w pkt II sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono poprzez ich stosunkowe rozłożenie na zasadzie art. 100 k.p.c. przyjmując za podstawę stosunkowego rozłożenia, że powód wygrywa w 30,41 %, a pozwany w zakresie 69,59 %.

Na koszty poniesione przez powoda składają się:

- wynagrodzenie pełnomocnika powoda 8856 zł.

Stosownie do wyników postępowania należałby się powodowi zwrot kosztów w kwocie 2693,10 zł.

Pozwany nie poniósł żadnych kosztów procesu.

W konsekwencji zasądzono od pozwanego na rzecz powoda zasądzono w pkt III sentencji zwrot kosztów procesu w kwocie 2693 zł. 10 gr.

Nie ma natomiast podstaw do nieobciążenia pozwanego kosztami poniesionymi przez powoda z powołaniem się na fakt uznania powództwa (por. art. 101 i 102 k.p.c.). Pozwany wprawdzie uznał powództwo przy pierwszej czynności procesowej. Jednakże brak jest podstaw do uznania, że nie dał powodu do wytoczenia powództwa, skoro nie przeczył powoływanej w pozwie okoliczności, iż powód występował z żądaniem zapłaty zachowku, a ponadto nie zaspokoił przed procesem przynajmniej niespornej części żądanego świadczenia.

O przyznaniu pozostałej części wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu, niepokrytej kosztami postępowania zasądzonymi od pozwanego, orzeczono w pkt IV sentencji na zasadzie § 8 pkt 6 w zw. z § 4 ust. 2 i ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1805), przy uwzględnieniu nakładu pracy pełnomocnika wynikającego z potrzeby uczestnictwa w rozprawie, na której przeprowadzone przesłuchanie świadków i potrzeby zapoznania się z opinią biegłego sporządzoną w sprawie, w zw. z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1715).

O kosztach sądowych orzeczono w pkt V i VI sentencji. Powód został zwolniony od kosztów sądowych i w konsekwencji nie uiszczył opłaty od pozwu w kwocie 3767 zł. a nadto Skarb Państwa poniósł koszty opinii biegłego w kwocie 3026,27 zł. Łącznie koszty sądowe poniesione tymczasowo przez Skarb Państwa wynoszą 6793,27 zł.

O ściągnięciu od powoda z zasądzzonego roszczenia kwoty 4727,43 zł. (tj. stosownie do wyników postępowania 69,59 % kwoty 6793,27 zł.) orzeczono w pkt V sentencji na zasadzie art. 113 ust. 2 pkt 1 u.k.s.c.

O ściągnięciu od pozwanego kwoty 2065,84 zł. (tj. stosownie do wyników postępowania 30,41% kwoty 6793,27 zł.) orzeczono w pkt VI sentencji na zasadzie art. 113 ust. 1 u.k.s.c.